
Byggteknisk forskrift (TEK17) med veiledning

Kapittel 9 Ytre miljø

Dato: 27.06.2017

Kapittel 9 Ytre miljø

Byggenæringen har stor innvirkning på nasjonale miljømål, blant annet knyttet til materialbruk og avfallsmengder som oppstår ved bygg- og anleggsvirksomhet. Reglene i forskriftens kapittel 9 omfatter bestemmelser om helse- og miljøfarlige stoffer i byggprodukter, grunnforurensing, naturmangfold, håndtering av bygg- og anleggsavfall og partikkelutslipp fra vedovner.

§ 9-1. Generelle krav til ytre miljø

Byggverk skal prosjekteres, oppføres, driftes og rives på en måte som medfører minst mulig belastning på naturressurser og det ytre miljøet. Byggavfallet skal håndteres tilsvarende.

Veiledning til bestemmelsen

For å begrense belastningen på ytre miljø, er det viktig å vurdere miljøpåvirkningen ved oppføring og drift av bygget allerede tidlig i prosessen. På bakgrunn av denne vurderingen utarbeides miljømål. Miljømål og miljøtiltak må følges opp jevnlig i prosjektet, på lik linje med funksjonelle, tekniske og økonomiske hensyn.

For å dokumentere at kravet er oppfylt, kan det utarbeides et miljøprogram som beskriver overordnede miljømål, og en miljøoppfølgingsplan som beskriver detaljerte tiltak. Dette bør gjøres i starten av prosessen. Omfanget av slike dokumenter må tilpasses prosjektets størrelse og kompleksitet.

Nedenfor følger en oversikt over tema som er relevante for ytre miljø i byggeprosesser (inndelingen er i henhold til NS 3466:2009). Noen av temaene omfattes også av andre kapitler i denne forskriften. Henvisning til paragrafer og kapitler står i parentes.

Natur- og nærmiljø:

- plante- og dyreliv, landskap (§ 9-4) og befolkning i området.

Forurensning:

- utslipp til luft (§ 9-10 og kapittel 14)
- utslipp til grunn og vann (§ 9-3)
- støy, støv og vibrasjoner (kapittel 13).

Ressursbruk:

- energieffektivisering ([kapittel 14](#))
- material- og produktvalg ([§ 9-2](#))
- avfallsminimering- og håndtering (§ 9-5 til og med § 9-9).

Tabell 1 gir eksempler på miljøbelastninger innen miljøtemaene.

§ 9-1 Tabell 1: Eksempler på miljøbelastninger innen miljøtemaene.

Miljøtema	Eksempler på miljøbelastning
Plante- og dyreliv, landskap	Bygging i et område med verdifull eller truet natur som må ivaretas ved særskilte tiltak.
Utslipp til luft	Utslipp av CO ₂ fra fossilt brensel til oppvarming Partikkelutslipp fra vedovn
Utslipp til grunn og vann	Spredning av forurensede masser ved bygging på gammel industritomt
Støy	Uakseptable lydforhold på uteoppholdsareal
Energieffektivisering	Ressursbruk knyttet til energibruk i alle byggets livsløpstrinn
Material- og produktvalg	Spredning av helse- og miljøfarlige stoffer Utarming av knappe råvareressurser
Avfallsminimering- og håndtering	Dårlig utnyttelse av råvareressurser Manglende sortering av byggavfall, som medfører spredning av helse- og miljøfarlige stoffer

Materialer og produkter med lave miljøbelastninger knyttet til alle trinn i livsløpet bør velges. Det bør for eksempel velges produkter med energieffektiv og utslippsfattig fremstillingsprosess. Produkter laget av materialer som er eller kan gjenvinnes, bør foretrekkes.

Det stilles krav til håndtering av avfall som oppstår ved byggearbeider, som for eksempel nybygg, rehabilitering og riving.

§ 9-2. Helse- og miljøfarlige stoffer

Det skal velges produkter uten eller med lavt innhold av helse- eller miljøfarlige stoffer.

Veiledning til bestemmelsen

De mest alvorlige helse- eller miljøfarlige stoffene er stoffer klassifisert som kreftfremkallende, arvestoffskadelige eller reproduksjonsskadelige (CMR), persistente, bioakkumulerende og toksiske (PBT), og veldig persistente og veldig bioakkumulerende (vPvB). Informasjon om stoffer med disse egenskapene finnes på hjemmesiden til [EUs kjemikaliebyrå ECHA](#) .

Norske miljømyndigheter prioriterer utfasing av stoffer på den norske [prioritetslisten](#) (fra Miljødirektoratet) og [kandidatlisten til REACH](#) (fra EU).

Substitusjonsplikten pålegger virksomheter som bruker produkter med innhold av kjemiske stoffer som kan medføre helseskade eller miljøforstyrrelse, å undersøke om det finnes produkter som medfører mindre risiko, jf. [produktkontrolloven](#) § 3a. Virksomheter må velge dette alternativet hvis det kan skje uten urimelig kostnad eller ulempe.

Ved valg av byggevarer må det foretas en faglig vurdering og sammenligning av innholdet av helse- og miljøfarlige stoffer i ulike produkter med samme funksjon.

Det kan også vurderes om produktets funksjon kan dekkes ved metoder eller løsninger som ikke inneholder helse- og miljøfarlige stoffer.

Kravet i denne bestemmelsen oppfylles enklest ved å benytte forhåndsvurderte produkter. I følgende merkeordninger og verktøy er innholdet av helse- og miljøfarlige stoffer forhåndsvurdert:

- a. Svanemerket/EU-Blomsten
- b. ECOproduct (database med ferdig vurderte produkter; produkter med rødt symbol skal unngås)
- c. Sintef Teknisk Godkjenning.

Dersom det aktuelle produktet ikke er forhåndsvurdert av en merkeordning eller i et verktøy, må man innhente informasjon om stoffinnhold og selv gjøre en vurdering av type og innhold av helse- og miljøfarlige stoffer. Følgende informasjon kan benyttes:

- a. Sikkerhetsdatablad (kun obligatorisk for kjemiske byggevarer)
- b. Miljødeklarasjon (Environmental Product Declaration, EPD). I norske EPDer fra og med 2012 oppgis innhold av stoffer på kandidatlisten til REACH (del av EUs kjemikalierregelverk). I utenlandske EPDer er dette frivillig informasjon.
- c. CE-merkede produkter til byggverk skal dokumentere innhold av stoffer på kandidatlisten til REACH i en samsvarserklæring.

Dersom det ikke foreligger dokumentasjon av innhold eller sammensetning, kan man be om en skriftlig bekreftelse fra den juridisk ansvarlige hos produsenten, om at produktet ikke inneholder stoffer på prioritetslisten eller kandidatlisten til REACH.

Alle leverandører av faste produkter har plikt til å informere EUs kjemikaliebyrå (ECHA) om produkter som inneholder mer enn 0,1 vektprosent av stoffer som gir stor grunn til bekymring (SVHC). Informasjonen skal meldes inn elektronisk i byråets database, omtalt som SCIP-databasen. Informasjon om innholdet av slike stoffer i produktene blir da tilgjengelig gjennom hele livssyklusen til produktene, også i avfallsfasen. Denne informasjonsplikten er fastsatt i produktforskriften § 2–32.

I tillegg til reglene i denne forskriften, omfattes byggevarer av bestemmelser i forskrift om dokumentasjon av byggevarer (DOK). Enkelte helse- og miljøfarlige stoffer er dessuten forbudt eller strengt regulert med grenseverdier i produktforskriften og Restriksjoner under REACH.

Henvvisninger

- Unngå helse- og miljøskadelige stoffer i bygg. En veileder for
  - byggherrer, prosjekterende og utførende. Direktoratet for byggkvalitet og Miljødirektoratet. Oppdatert versjon 2018 (pdf)
  - Grønn materialguide
  - Miljødirektoratets kjemikaliesøk. Gir opplysninger om hvordan stoffer er regulert og hvilke stoffer som er oppført på ulike lister.
  - Veileder: Erstatte farlige kjemikalier (substitusjon), Miljødirektoratet
  - Miljødirektoratet: Forbrukerinformasjon om kjemikalier og produkter
  - SCIP-databasen (ECHA)

Endringshistorikk § 9–2

01.07.22

Som følge av forskriftsendring er begrepet *miljøskadelig* endret til *miljøfarlig* i veiledningen. Se veiledningen før endringen (pdf)

---

§ 9–3. Forurensning i grunnen

Ved planlegging av byggverk skal det undersøkes om det finnes forurenset grunn.

Veiledning til bestemmelsen

Det skal være tilstrekkelig sikkerhet mot fare eller vesentlig ulempe som følge av natur- eller miljøforhold, jf. plan- og bygningsloven § 28–1. Undersøkelse av natur- og miljøforhold skal gjennomføres av tiltakshaver i forkant av søknad. Søker skal i søknad bekrefte at tilstrekkelig sikkerhet foreligger, jf. SAK10 § 5–4 bokstav g.

Forurensningsforskriften (forskrift av 01.06.2004 nr. 931) kapittel 2 om opprydding i forurenset grunn ved bygge- og gravearbeider stiller et selvstendig krav til tiltakshaver om å vurdere om det er forurenset grunn i området. Dersom det er mistanke om forurenset grunn, skal tiltakshaver sørge for at det blir utført nødvendige undersøkelser for å få klarlagt omfanget. Eventuell grunnforurensning skal behandles i samsvar med forurensningsforskriften del 1, kapittel 2.

Dersom eiendommen er forurenset skal det ihht. forurensningsforskriften § 2–6 utarbeides en tiltaksplan som godkjennes av kommunen før bygging eller graving kan starte. Tiltaksplanen sendes sammen med eventuell søknad om terrenginngrep, jf. plan- og bygningsloven § 20–2.

Kommunen kan forby oppføring av byggverk eller stille særlige krav til byggegrunn, bebyggelse og uteareal. Sentrale byområder eller områder i tilknytning til fraflyttete avfallsanlegg eller industritomter, er typiske områder der det er mistanke om forurenset grunn.

Henvisninger

- > Beregningsverktøy for risikovurdering av forurenset grunn, Miljødirektoratet

Endringshistorikk § 9–3

01.10.20

Veiledning til bestemmelsen: Presisering om undersøkelse av natur- og miljøforhold.

---

§ 9-4. Utvalgte naturtyper

Veiledning til bestemmelsen

Naturmangfoldloven (lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold) gjelder side om side med annet regelverk som berører natur. Naturmangfoldloven § 1 (lovens formål), forvaltningsmålene i §§ 4 og 5 (forvaltningsmål for naturtyper, økosystemer og arter) og prinsippene i §§ 8 til 12, jf. § 7, gjelder for alle tiltak som berører naturen. Søknad om tiltak kan imidlertid bare avslås under henvisning til regler gitt i eller i medhold av plan- og bygningsloven, jf. pbl. § 21-4, noe som er bakgrunnen for at det i medhold av pbl. §§ 28-8 og 29-10 er gitt særskilte regler om utvalgte naturtyper i byggesaken.

I de fleste byggesaker er arealspørsmålet avklart i den rettslig bindende planen. I slike saker vil hensynet til naturmangfoldet likevel måtte adresseres i byggesaken, der byggesaksdelen av plan- og bygningsloven gir kommunen skjønnsmessig kompetanse, for eksempel ved plassering av bygget, jf. pbl. § 29-4. Dersom det blir registrert verdifull eller truet natur på en byggetomt før det er gitt byggetillatelse, vil naturmangfoldloven kunne føre til at det velges en plassering på tomta som medfører minst inngrep for naturmangfoldet, jf. naturmangfoldloven § 1, forvaltningsmålene i §§ 4 og 5, og prinsippene i §§ 8 til 12.

Noen naturtyper får status som utvalgt etter naturmangfoldloven § 52. Når en naturtype har fått en slik status, medfører dette visse konsekvenser som følger direkte av naturmangfoldloven, jf. §§ 53 til 55. For byggesaker er konsekvensene nedfelt i denne bestemmelsen.

Følgende bestemmelser gjelder når det er fastsatt forskrift i medhold av naturmangfoldloven § 52 og § 53 femte ledd om bestemte naturtyper, der forekomster finnes i kommunen og forholdet til naturtypen ikke er avklart gjennom en rettslig bindende plan:

a) Ved oppføring, plassering og utforming av tiltaket skal det tas særskilt hensyn til forekomster av en utvalgt naturtype for å unngå forringelse av naturtypens utbredelse og forekomstens økologiske tilstand.

Veiledning til bokstav a

Bestemmelsen omhandler rettsvirkningene av at en naturtype blir utvalgt. Bestemmelsen må ses i sammenheng med naturmangfoldloven § 53 om utvelgelsens generelle betydning.

Kommunen skal primært avklare forholdet til utvalgte naturtyper i den rettslig bindende planen. Reglene i byggesaken spiller en sekundær rolle. Det er likevel ikke alle tilfeller der forholdet til utvalgte naturtyper er avklart i planen. Enten fordi planen er eldre enn forskriften om utvalgt naturtype, eller fordi planen er for grovmasket til å dekke følgene for forekomsten av naturtypen. Dette gjelder blant annet der det kun finnes kommuneplan og ikke reguleringsplan for området. I slike tilfeller kommer reglene i denne bestemmelsen til anvendelse.

b) Der konsekvensene for den utvalgte naturtypen ikke er klarlagt etter reglene om konsekvensvurderinger i plan- og bygningsloven kapittel 4, skal tiltakshaver utarbeide en konsekvensanalyse for tiltakets virkninger på naturtypen.

Veiledning til bokstav b

Som regel vil konsekvensene for utvalgte naturtyper måtte klarlegges etter reglene om konsekvensutredninger i plan- og bygningsloven kapittel 4, og forskrift om konsekvensutredninger § 4.

Der dette ikke er gjort, stiller denne bestemmelsen krav til en analyse av konsekvensene for utbredelsen og tilstanden til naturtypen. Dette skal være grunnlag for kommunens avveininger, jf. SAK10 § 6-4 første ledd bokstav f. Tiltakshaver har ansvaret for å få utarbeidet analysen. En slik analyse er ikke en full konsekvensutredning, men er begrenset til konsekvensene for naturtypen.

Denne bestemmelsen er en saksbehandlingsregel som det ikke kan dispenseres fra.

§ 9-5. Byggavfall og ombruk

Veiledning til bestemmelsen

Med byggavfall menes materialer og gjenstander fra bygging, rehabilitering, vedlikehold eller riving av byggverk. Avfall som består av gravemasser fra byggevirksomhet er ikke omfattet.

(1) Byggverket skal sikres en forsvarlig og tilsiktet levetid slik at avfallsmengden over byggverkets livsløp begrenses til et minimum.

Veiledning til første ledd

Kravet er relevant ved nybygging, rehabilitering, vedlikehold og riving.

Den totale avfallsmengden kan reduseres ved å velge bestandige materialer med riktig levetid og beskyttende konstruksjoner (særlig fuktsikre løsninger), samt sikre nøyaktighet ved utførelse og riktig lagring av materialer.

Byggverk som er enkle å bygge om vil bidra til økt levetid og redusert avfallsmengde.

(2) Det skal velges produkter som er egnet for ombruk og materialgjenvinning. Byggverk skal prosjekteres og bygges slik at det er tilrettelagt for senere demontering når dette kan gjennomføres innenfor en praktisk og økonomisk forsvarlig ramme.

Veiledning til annet ledd

Et byggverk som er prosjektert, bygget og tilrettelagt for senere demontering, vil bidra til at materialer og produkter kan brukes om igjen. Det bidrar til lavere avfallsmengder.

Hvilke vurderinger som er gjort med hensyn til ombruk, materialgjenvinning og hvordan byggverket er tilrettelagt for senere demontering, må fremgå av prosjekteringen.

Produkter som inneholder helse- og miljøfarlige stoffer eller materialtyper som er vanskelige å skille fra hverandre, er lite egnet for ombruk og materialgjenvinning. For at byggverket senere skal kunne demonteres, må det prosjekteres og bygges slik at produkter og elementer kan demonteres uten at de blir vesentlig endret. Hvordan

produktene og elementene er innfestet, vil være avgjørende for hvor enkelt det er å demontere dem.

Produkter og elementer med følgende merking eller vurdering kan være egnet for ombruk og gjenvinning:

1. Svanemerket/EU-Blomsten

2. Produkter vurdert i ECOproduct med følgende karakterer:

- grønn eller hvit under kategori «helse- og miljøskadelige stoffer»
- 6 eller høyere under kategorien «avfall».

Dersom aktuelle produkter ikke er forhåndsvurdert av en merkeordning eller i et verktøy, må man innhente informasjon og selv gjøre en vurdering av egnethet for ombruk og materialgjenvinning, se for øvrig § 9-2. Alternativt kan man etterspørre informasjon hos byggevarereprodusentene.

I [forskrift om dokumentasjon av byggevarer](#) er det krav om dokumentasjon av bærekraftig bruk av naturressurser. Det innebærer at det må dokumenteres at byggevarer har egenskaper som bidrar til at byggverket oppfyller krav til god utnyttelse av naturressurser. Egnethet for ombruk og materialgjenvinning vil være sentrale egenskaper i denne sammenheng.

Henvisninger

- > Anbefaling ved ombruk av byggematerialer, SINTEF-rapport nr. 18 2014 (pdf)
- > Byggemiljø
ISO 20887:2020 Sustainability in buildings and civil engineering works –
- > Design for disassembly and adaptability – Principles, requirements and guidance
- > Ombrukskartlegging og bestilling – slik gjør du det. Statsbygg og Grønn Byggallianse 2021

Endringshistorikk § 9-5

01.07.22

Veiledningen til § 9-5 annet ledd er oppdatert som følge av krav som skal legges til rette for ombruk av materialer og demontering.

Se veiledningen før endringen (pdf)

---

§ 9-6. Avfallsplan

(1) For følgende tiltak skal det utarbeides en avfallsplan som gjør rede for planlagt håndtering av byggavfallet fordelt på ulike avfallstyper og -mengder:

a) oppføring, tilbygging, påbygging og underbygging av bygningen dersom tiltaket overskrider 300 m² BRA

b) vesentlig endring, herunder fasadeendring, eller vesentlig reparasjon av bygningen dersom tiltaket omfatter mer enn 100 m² BRA av bygningen

c) riving av bygning eller del av bygning som overskrider 100 m² BRA

d) oppføring, tilbygging, påbygging, underbygging, endring eller riving av bygninger, konstruksjoner og anlegg dersom tiltaket genererer over 10 tonn bygg- og rivningsavfall.

Veiledning til første ledd

Formålet med bestemmelsen er å fremme en miljømessig og samfunnsøkonomisk forsvarlig håndtering av avfall fra bygg- og anleggsvirksomhet og forebygge ulovlig disponering av slikt avfall jf. plan- og bygningsloven § 29-8.

Reglene skal bidra til å:

- hindre spredning av helse- og miljøfarlige stoffer
- redusere mengden byggavfall som oppstår
- øke graden av ombruk og materialgjenvinning

Det skal utarbeides avfallsplan for hvert enkelt tiltak.

Ansvar for å utarbeide, følge opp og gjennomføre avfallsplan framgår av SAK10 § 12-2 til § 12-4.

Sluttrapport med avfallsplan kan fylles ut i søknadsskjemaet Sluttrapport med avfallsplan for nybygg (nr. 5178).

I avfallsplanen skal det angis de forventede mengdene og typene byggavfall som vil oppstå, ved gjennomføring av tiltaket. Hvordan avfallet planlegges håndtert eller

disponert skal beskrives. Avfall som planlegges levert direkte til ombruk eller gjenvinning skal også føres opp i avfallsplanen.

I tillegg til de fraksjonene som er nevnt i skjema for avfallsplan, kan andre fraksjoner også sorteres for eksempel takbelegg, keramikk, sanitærporselen (til ombruk), tekstiler og innredning. Benytt "annet"-feltet eller lag eget vedlegg for å gjøre rede for slik utsortering.

(2) Tiltak som omfatter flere bygninger, konstruksjoner eller anlegg skal vurderes under ett.

Henvisninger

- > Tilsynsrettlegg - avfallsreglar i pbl
- > NS 3466:2009 Miljøprogram og miljøoppfølgingsplan for ytre miljø for bygge-, anleggs- og eiendomsnæringen
- > Avfall, sirkulær økonomi, Miljødirektoratet
- > Byggemiljø

§ 9-7. Kartlegging av farlig avfall, bygningsfraksjoner som må fjernes og materialer som er egnet for ombruk. Krav til rapportering

Veiledning til bestemmelsen

Farlig avfall er avfall som ikke hensiktsmessig kan behandles sammen med annet avfall, fordi det kan medføre alvorlige forurensninger eller fare for skade på mennesker eller dyr (jf. [avfallsforskriften kapittel 11](#)).

[Avfallsforskriften kapittel 14A](#) har krav til fjerning av bygningsfraksjoner for å sikre håndtering og gjenvinning av betong og tegl fra riveprosjekter.

(1) For tiltak i eksisterende byggverk skal det foretas kartlegging av bygningsdeler, installasjoner og lignende som kan utgjøre farlig avfall etter avfallsforskriften. Det samme gjelder andre bygningsfraksjoner som avfallsforskriften stiller krav om å fjerne.

Veiledning til første ledd

Farlig avfall skal kartlegges i henhold til avfallsforskriften § 11-2. Avfallsforskriften kapittel 14A om betong og tegl fra riveprosjekter har krav til fjerning av bygningsfraksjoner.

Alle tiltak må kartlegges for farlig avfall og andre bygningsfraksjoner som skal fjernes etter avfallsforskriften. Plikten er ikke begrenset til tiltak nevnt i § 9-6 første ledd, bokstav b til d.

Tiltak i eksisterende byggverk omfatter blant annet endring, reparasjon og riving, jf. plan- og bygningsloven § 20-1.

(2) For tiltak nevnt i § 9-6 første ledd bokstav b til d skal det utarbeides en egen rapport fra miljøkartleggingen.

Veiledning til annet ledd

Rapporten fra miljøkartleggingen må utarbeides for hvert enkelt tiltak i eksisterende byggverk, på bakgrunn av en gjennomført miljøkartlegging. Den skal beskrive hvordan det farlige avfallet skal håndteres.

Ansvar for utarbeiding, oppfølging og gjennomføring framgår av SAK10 § 12-2 til § 12-4.

(3) For søknadspliktige tiltak nevnt i § 9-6 første ledd bokstav b til d skal det for eksisterende boligblokk og yrkesbygning kartlegges om noen av bygningsfraksjonene som skal fjernes, er egnet for ombruk. Det skal utarbeides en egen rapport fra ombrukskartleggingen.

Veiledning til tredje ledd

Bestemmelsen gjelder for kartlegging ved endring og riving av boligblokk og yrkesbygning. Boligblokk er alle boliger som ikke er definert som småhus jf. § 1-3 Veiledning – andre definisjoner.

Ombrukskartleggingen omfatter det søknadspliktige tiltaket og bare de bygningsfraksjonene som skal fjernes. Rapporten skal beskrive alle bygningsfraksjonene som er egnet for ombruk.

Rapporten fra ombrukskartleggingen må utarbeides for hvert enkelt tiltak, på bakgrunn av gjennomført ombrukskartlegging.

Ansvar for utarbeiding, oppfølging og gjennomføring framgår av SAK10 § 12-2.

(4) Rapporten fra miljøkartleggingen skal minst inneholde opplysninger om

- a. hvem kartleggingen er utført av
- b. dato for kartleggingen
- c. byggeår og tidligere bruk, hvis dette er kjent
- d. resultat av representative materialprøver og analyser
- e. forekomsten og mengden av farlig avfall og andre bygningsfraksjoner som må fjernes, fordelt på type
- f. plassering av farlig avfall og andre bygningsfraksjoner som må fjernes i byggverket, angitt med bilde eller tegning der det kan være tvil
- g. hvordan farlig avfall er identifisert gjennom merking, skilting eller andre tiltak
- h. hvordan det farlige avfallet og andre bygningsfraksjoner som må fjernes, er planlagt fjernet
- i. hvor det farlige avfallet er planlagt levert
- j. alle funn av farlig avfall og andre bygningsfraksjoner som må fjernes, sammenstilt i en tabell.

Veiledning til fjerde ledd

Rapporten fra miljøkartleggingen skal beskrive at alt farlig avfall, samt elektronisk og elektrisk avfall (EE-avfall) skal sorteres ut før rivingen starter. Avfallet skal leveres til mottak som er godkjent av miljømyndighetene, jf. avfallsforskriften kapittel 11.

Rapporten fra miljøkartleggingen skal også omfatte andre bygningsfraksjoner som må fjernes etter avfallsforskriften kapittel 14A.

Rapporten fra miljøkartleggingen vil i de fleste tilfeller ikke omfatte bokstavene g,h og i. Utførende er ansvarlig for at disse punktene gjennomføres.

Mengdene avfall i rapporten fra miljøkartleggingen må fylles inn i avfallsplanen (jf. § 9-6).

Før farlig avfall transporteres fra byggeplassen/kilden, må avfallsprodusenten fylle ut et deklarasjonsskjema, jf. avfallsforskriften kapittel 11.

(5) Rapporten fra ombrukskartleggingen skal minst inneholde opplysninger om

- a. hvem kartleggingen er utført av
- b. dato for kartleggingen
- c. navn på kommune, gnr. og bnr.
- d. byggeår og tidligere bruk, hvis dette er kjent
- e. forekomsten av, mengden av og typen materialer eller bygningsfraksjoner egnet for ombruk, samt vurdering av restlevetid
- f. opprinnelig byggevedokumentasjon, hvis dette finnes
- g. alle identifiserte materialer eller bygningsfraksjoner egnet for ombruk sammenstilt i en tabell i henhold til Norsk Standard NS 3451:2022 Bygningsdelstabell og systemkodetabell for bygninger og tilhørende uteområder.

Veiledning til femte ledd

Ombrukskartleggingen omfatter bare søknadspliktige tiltak og skal gjennomføres før rivingen starter.

Rapporten fra ombrukskartleggingen skal beskrive alle bygningsfraksjonene eller materialene som er egnet for ombruk. En bygningsfraksjon kan bestå av flere produkter eller elementer, for eksempel innervegg. Det er ikke krav om å beskrive hvordan bygningsfraksjonene eller materialene kan bli ombrukt eller at de blir ombrukt.

Bygningsfraksjoner som er beskrevet som farlig avfall i rapporten fra miljøkartleggingen, skal ikke inngå i rapporten fra ombrukskartleggingen.

Resultatet av kartleggingen skal presenteres i en oversiktlig tabell ifølge NS 3451:2022 Bygningsdeltabell og systemkodetabell for bygninger og tilhørende uteområder.

For at rapporten fra ombrukskartleggingen skal få praktisk betydning, bør den bli utarbeidet i god tid før riving/demontering. Rapporten skal senest foreligge før rivingen starter og bør gjøres kjent for potensielle brukere av ombrukskomponenter.

Praktisk bestilling og gjennomføring av ombrukskartlegging er beskrevet i veilederen til Statsbygg og Grønn Byggallianse.

Henvisninger

- > Tilsynsrettleggning – avfallsreglar i pbl
- > Byggemiljø
- > Bestilling av ombrukskartlegging – slik gjør du det. Statsbygg og Grønn byggallianse 2023

Endringshistorikk § 9-7

01.07.22

Veiledningen er endret som følge av at *miljøsaneringsbeskrivelse* er endret til *rapport fra miljøkartlegging*. I tillegg er veiledningen til § 9-7 tredje og femte ledd oppdatert som følge av forskriftsendringer om krav til rapport fra ombrukskartlegging.

Se veiledningen før endringen (pdf)

---

§ 9-8. Avfallssortering

Minimum 70 vektprosent av avfallet som oppstår i tiltak etter § 9-6 første ledd skal sorteres i rene avfallstyper, og alt avfall skal leveres til godkjent avfallsmottak, ombruk eller direkte til gjenvinning.

Veiledning til bestemmelsen

Hvordan byggavfall skal sorteres og oppbevares er en del av planleggingen av tiltaket.

Sortering av avfall skal normalt foregå på byggeplassen. Det bør derfor settes av plass til sortering på tomte, og det må undersøkes hvilke avfallsfraksjoner som kan leveres lokalt.

Sentralsortering av avfall kan velges unntaksvis dersom det ikke er praktisk mulig å sortere på byggeplassen på grunn av plassmangel, hensyn til trafikkbelastning mv. I slike tilfeller må det dokumenteres hvilken gjenvinningsbedrift som benyttes, og hvilken avtale som er inngått. Sentralsortering av alt avfall vil normalt ikke oppfylle sorteringskravet. Årsaken til dette er at det er mer utfordrende å sortere avfallstyper fra blandet avfall sentralt enn å sortere avfallet på byggeplass.

Levering til ombruk skal registreres i sluttrapporten og teller med i oppfyllelse av sorteringskravet. Alt avfall som ikke sorteres ut i rene avfallstyper, skal føres som blandet avfall eller restavfall.

Brennbart materiale er ikke en egen avfallstype. "Sortert brennbart" inngår i blandet avfall eller restavfall og teller derfor ikke med ved oppfyllelse av sorteringskravet i denne paragrafen.

Henvisninger

> Byggemiljø

Endringshistorikk § 9–8

01.07.22

Veiledningen er endret som følge av forskriftsendringer.

Se veiledningen før endringen (pdf)

---

§ 9–9. Sluttrapport for faktisk disponering av avfall

For tiltak etter § 9–6 første ledd skal det utarbeides en sluttrapport som viser faktisk disponering av avfallet, fordelt på ulike avfallstyper og avfallsmengder. Levering til godkjent avfallsmottak, ombruk eller direkte til gjenvinning skal dokumenteres.

Veiledning til bestemmelsen

Sluttrapport med avfallsplan kan fylles ut i [søknadsskjemaet Sluttrapport med avfallsplan for nybygg \(nr. 5178\)](#).

Data fra byggevirksomhet, rehabilitering, riving og eventuell miljøsanering føres inn når prosjektet er ferdig.

Sluttrapporten skal sendes til kommunen i forbindelse med søknad om ferdigattest, jf. [SAK10 § 8-1](#) fjerde ledd. Dokumentasjon som viser de leverte mengdene avfall til godkjent avfallsanlegg, ombruk eller direkte til gjenvinning, skal følge sluttrapporten. Tilstrekkelig dokumentasjon fra avfallsanlegget, ombruk eller direkte til gjenvinning er veiesedler eller andre typer kvitteringer eller elektroniske bekreftelser som inneholder dato, bedriftsnavn på mottaker og avsender, avfalls-/ombruk-/gjenvinningstype og mengde. Rapporter som er mottatt av avfallsanlegget, eller som er hentet ut på statistikk fra avfallsanleggets nettsider for hvert enkelt prosjekt, vil også gi tilstrekkelig dokumentasjon.

Miljødirektoratet pålegger produsenter og mottak av farlig avfall å deklare avfallet i [Avfallsdeklarering.no](#). Deklarering av farlig avfall kan dokumenteres med en utskrift eller elektronisk bekreftelse fra [Avfallsdeklarering.no](#) på at avfallsmottaket har mottatt avfallet.

Enkelte ganger vil en ikke få kvittering, for eksempel ved direkte ombruk av bygningsdeler, eller gjenvinning som ikke skjer i gjenvinningsanlegg med tillatelse etter forurensningsloven. Da er det tilstrekkelig at det framgår av sluttrapporten hvor og hvordan avfallet er disponert, og hvor store mengder det dreier seg om.

Ansvar for utarbeiding av sluttrapport følger av [SAK10 § 12-2](#) og [§ 12-4](#).

Endringshistorikk § 9-9

01.07.22

Veiledningen er endret som følge av forskriftsendringer

Se veiledningen før endringen (pdf)

---

§ 9-10. Utslippskrav til vedovner

(1) Lukket ildsted for vedfyring skal utføres slik at det oppnås tilfredsstillende sikkerhet mot forurensning. Utslipp av partikler fra slikt ildsted skal ikke overstige verdiene gitt i Norsk Standard NS 3059:1994 Lukkede vedfyrte ildsteder – Røykutslipp – Krav.

Veiledning til første ledd

Kravet til begrensning av partikkelutslipp er satt i samarbeid med Klima- og miljødepartementet. Vektet gjennomsnittlig partikkelutslipp per kg forbrent ved, skal ikke overstige 5 gram for ovner med katalysator, og 10 gram for ovner med annen teknologi.

Kravet omfatter følgende vedfyrte ildsteder for romoppvarming, som fremgår av definisjonen i NS-EN 13240:2001 :

- ildsteder for romoppvarming med eller uten vannkappe
- lukkede peisinnsatser
- vedkomfyrer for matlaging med eller uten vannkappe.

Ildstedene skal testes for partikkelutslipp i henhold til NS 3058:1994. Testen kan utføres hos et teknisk kontrollorgan som er akkreditert for å utføre tester etter disse standardene.

Det som er unntatt fra partikkeltesting er magasinerende ildsteder i henhold til NS-EN 15250:2007 , vedkomfyrer med begrenset vedinnlegg og som kun er beregnet for matlaging, og kjeler som skal plasseres i fyrrom.

NS-EN 13240:2001 har henvisning til nasjonale krav til partikkelutslipp som varierer fra nasjon til nasjon, jf. kapittel 6-2 og Annex ZA.1.

(2) Der eldre bevaringsverdig ildsted er nødvendig av hensyn til interiøret i kulturhistorisk, antikvarisk eller verneverdig bygning, kan bevaringsverdig ildsted likevel tas i bruk.

Veiledning til annet ledd

Bruk av eldre bevaringsverdig ildsted kan være nødvendig i bygning eller byggverk der en ønsker å beholde interiøret eller tilbakeført til tidsepoken det ble bygget i, med originale eller kopierte bygningsdetaljer.

Merk at noen kopier av antikvariske ovner kan leveres med moderne, rentbrennende teknologi.

Det er viktig å kontrollere at skorsteinen tåler den røykgasstemperatur som ildstedet er testet for.

Henvisninger

- Veiledning om bruk av gamle vedovner fra Riksantikvaren.

Endringshistorikk § 9–10

01.10.20

Henvisning til veiledning fra Riksantikvaren om bruk av gamle vedovner.

---

dibk
dibk.no

